

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI
WYMAGANY OD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
NA KONKURSIE JĘZYKA POLSKIEGO
w województwie zachodniopomorskim
w roku szkolnym 2024/2025**

Na wszystkich etapach eliminacji konkursowych uczestnicy powinni wykazać się wiadomościami i umiejętnościami opisanymi w wymaganiach ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w części dotyczącej przedmiotu język polski w II etapie edukacyjnym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej [...] (Dz. U. z 2017r., poz. 356) wraz ze zmianami z dnia 13 sierpnia 2021r. dotyczącymi zmian w kanonie lektur obowiązkowych i uzupełniających (Dz. U. z 2021r., poz. 1533).

Ponadto wymagania ogólne konkursu obejmują wiadomości i umiejętności zintegrowane z treściami nauczania języka polskiego z pokrewnymi zagadnieniami z innych przedmiotów przewidzianych w edukacji na poziomie szkoły podstawowej, określonych w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:

1. pogłębionej interpretacji tekstów kultury (samodzielnego stawiania tez interpretacyjnych, także w interpretacji porównawczej i dowodzenia ich na podstawie przesłanek zawartych w tekście, wykorzystywania w interpretacji kontekstów, w tym kontekstu historycznoliterackiego, biograficznego i filozoficznego, dostrzegania w czytanych utworach cech charakterystycznych dla określonego rodzaju i gatunku literackiego);
2. odkrywania sensów dosłownych, przenośnych i symbolicznych; odróżnianie prawdy od fikcji, opinii od faktów, informacji od komentarza;
3. pogłębionej analizy tekstów kultury (posługiwania się w omówieniu podanych dzieł literackich pojęciami z zakresu teorii literatury w sposób precyzyjny i funkcjonalny, wskazywania środków stylistycznych i ich funkcji w tekście, wykorzystywania analizy do interpretacji tekstów kultury);
4. podejmowania dyskursu porównawczego (rozpoznawania zasady zestawienia tekstów, opisywania sposobu funkcjonowania uniwersalnych mitów, symboli, wątków, motywów i toposów w poszczególnych tekstach kultury);
5. tworzenia własnych tekstów na temat, ze świadomością celu i adresata, poprawnych pod względem językowo-stylistycznym oraz z dbałością o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, w formie krótszej: (zaproszenie, życzenie, ogłoszenie, zawiadomienie, reklama, notatka, regulamin, przepis, instrukcja, dedykacja) oraz dłuższej: (list prywatny i oficjalny, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, dziennik i pamiętnik pisane z perspektywy własnej lub bohatera literackiego, recenzja, rozprawka, sprawozdanie);
6. dokonywania różnorodnych działań na cudzym tekście (np.: streszczanie, parafrazowanie, sporządzanie notatki);
7. funkcjonalnego wykorzystania wiedzy o języku i stosowania jej w zakresie fleksji, składni, słowotwórstwa, leksyki, frazeologii, ortografii i interpunkcji (w tym

dostrzegania różnic językowych wynikających ze zmian historycznych, pogłębionej analizy składniowej, np. rysowania wykresów zdań i ich objaśniania, komunikacji językowej dotyczącej m.in. rozumienia i wyjaśniania błędów językowych);

8. znajomością treści lektur obowiązkowych:
  - a. dla etapu szkolnego dla klas IV-VII, ze szczególnym uwzględnieniem:
    - wybrane mity greckie: mit o Dedalu i Ikarze;
    - Biblia: stworzenie świata i człowieka;
    - Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*;
  - b. dla etapu rejonowego i wojewódzkiego dla klasy VIII oraz wskazanych w spisie lektur dla obu części konkursu.

TEKSTY KULTURY OBOWIĄZUJĄCE NA II I III ETAPIE KONKURSU

- Henryk Sienkiewicz *Janko Muzykant*
- Stefan Żeromski *Silaczka*
- Frances Hodgson Burnett *Tajemniczy ogród*
- Janusz Korczak, *Król Maciuś Pierwszy*
- Lewis Carroll, *Alicja w Krainie Czarów*
- Jarosław Iwaszkiewicz *Ikar*
- Pieter Bruegel *Upadek Ikara*

LITERATURA POMOCNICZA

1. A. Surdej, B. Surdej, *Język polski. Ćwiczenia redakcyjne. Część 1-2. Szkoła podstawowa, Warszawa 2017*
2. Maria Nagajowa, *Sztuka dobrego pisania i mówienia. Warszawa 2003.*
3. Zofia Anna Kłakówna, Krzysztof Wiatr, *Nowa sztuka pisania. Klasy 4-6 szkoły podstawowej. Kraków 2006.*
4. Janusz Bąk, *Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach. Łódź 2015.*
5. Jerzy Podracki, *Nowy słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania.*
6. Anna Częścik, Józef Częścik, *Gramatyka, co z głowy nie umyka. Gdańsk 2008;*
7. Anna Częścik, Józef Częścik, *Interpunkcja, czyli przestankowanie, co w głowie zostanie, Gdańsk 2011.*
8. Jan Miodek, *Ojczyzna polszczyzna dla uczniów. Gdańsk 1996.*
9. Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury.*
10. *Słownik terminów literackich*, pod red. Janusz Sławiński.
11. Marek Bernacki, Marta Pawlus: *Słownik gatunków literackich.*
12. *Słownik poezji*, pod red. Agnieszki Nawrot
13. Michał Kuziak, Sławomir Rzepczyński: *Sztuka pisania po polsku. Poradnik praktyczny.*
14. *Polszczyzna na co dzień* pod red. Mirosława Bańko
15. *Nauka o języku dla polonistów* red. S. Dubisz, Książka i Wiedza, Warszawa 2002